

-Pamebhamε

"Nimlɔv : 17 "Su "Zε

-Kwε 2007

"Su -bha 'sëédhe -mü "Gwεetaawo

'WɔN -TAɔNG -MA 'GÜ 'SËÉDHE

-Bhawɔn 'to dhe 'ö dho -Pamebhamε -wo pö -mε -nu "piü

-Pamebhamε 'ö -kë naɔ -ma 'gü 'sëédhe 'ka, -a -wo pö -mε -nu "pεpε, -dhe =ya =kpaɔ ka -bha -ee ? Ka nuwεε yë -bha mü. Kö ka -kɔwɔn -yö dhi bha 'aa -yë kë ?

Yi dheebhang -nu ka -dho yi

-bhawɔn 'to- 'sëédhe ya -a "dhiü 'ö kë 'gbaannu bha- -wɔn 'gü. -Yö kë -sü yë -kë 'ka -kwεε -nu -bha see- 'ö 'wo kë wo =në- -nu -bha. "Kεε Atanna 'saa- 'gü 'wɔn =gbaan yö 'ko "dhiü. Yö =në- -wɔn 'gü 'yö 'ka -kpan

sië -Pamebhamε "nimlɔv ya, -a -bha bha. Yi 'dhang- bho -sü -ya "dhiü =dhe 'ka yi -bhawɔn 'to. =Dhe kwa -wo -ya 'gü do =dhe kwa -de -wo 'ö bha kwa -dho "slë mɔɔ- -a -bha kö -yö 'dho "dhiü.

=Ya 'go yö -zë -a 'gü, 'ö 'wɔn -së 'bha 'dhö ka -zo "piü kö 'ka- pö yi -dhe -Pamebhamε "gbluv "piü, -potaasü -yö ka -gɔ. -A "dhia -yö -dho 'ma yi 'gü. -A -gen -mü =dhe -gleng 'yaa 'go 'gu do 'gü

Kwaa- =danwo pö "sε 'gü -wɔn

-Dhikodhe -troo

'Wɔn =bhlëësü -yö kë -sü 'ka kwaa- "pεen -ta. -Yö "dhü tεan- 'ka =dhe -gblü 'ö -da bha, -yö kë =Danwo pö -mε -nu waa- 'Wε- -nu bha kwa -siö 'ko -dhe. "Kεε -dhekpaɔyi =ple ya- "piü, -kɔ -wü 'koodhe -troo -yö kë -sü 'ka kwa =zinng 'gü. 'Yö -kë -piöga =soo- -biang 'sü -sü kö -wa gizamε kë, -a 'ka. -A zü -yö -bho "kwi -a "su 'ö -kë Feevrie 'ka bha, -a -dhekpaɔyi -kɔng =ple 'ka "Maadhö. 'Mε -nu 'ö 'wo

-a -ya, wo -mü -kɔlookota 'ö -kë "Kɔdivua -mε -nu -bha 'ka, "kεε -piöga =soo- -wɔn "gbluv "piü -a 'ka. -Biang bha -a -blëësü -yö -go "Maadhö 'ö dho 'ka -Zɔnwεen. "Kidhung këng do ö -kɔ ple waa- "kidhung =ple(122). -Piöga =soo- -biang 'sü -mε -nu "gɔgɔ 'ö 'wo gun- -bha -wo -gun -kɔng -yiisiö ö ga "sɔɔdhu (45). Mε 'bha -nu -wo -go Togo, Ghana.

=Dhe woo- zü bho, mε =ple =në 'ö 'wo kë wo -wo bho -piöga =soo- ziö -mε -nu bha, -a -nu -ta. -A mε do -mü plesidang =Sigi Blɔn" Blezö 'ka. 'Yö -a mε do 'ö -kë "sɔɔdha -gɔmε 'kpii- 'ö "Maa "sε 'gü, "tüng ya 'gü, -a 'ka. 'Wɔn "pεpε bha -yö kë -kë "dhü =ministré 'ö -kë kwaa- 'në 'ka, Mabli Tuakösë 'ka, -a "yan =wlöö. -Biang bha =dhe 'ö 'wo- sü, 'ö go "Maadhö 'ö dho 'Dannëng "sε 'gü, 'mε

-nu 'ö 'wo -kë mε -blëësü 'ö 'wo =loo, -wo -gun "sɔɔdhu. "Tüng 'ö 'wo- -kë ziaan- 'yö -kë: 'Yënnng- -gen -yan dan -yaaga waa- 'yënnng- -kɔ dan -kɔng =ple ö ga =ple ("dhedhe -yaaga waa- minitö -kɔng =ple ö ga =ple. Kö 'wɔn -së 'ö kë -kë 'yö bha. -Kwa dhi kwa 'ko -dhe.

L'orthographe DAN

Voici ce que nous pouvons utiliser pour savoir lire et écrire en langue dan.	ëë	"këë	daba	ü	'gü	intérieur
Les consonnes et les voyelles que vous ne voyez pas ici sont les mêmes qu' en français.	ën	'kën	rassasier	üü	"güü	amère
Attention:	ëën	=klëën	entourer	ün	=blün	miette
1. c, h, j, qu et x n'existent pas en dan.	εa	"kpaε	sec	üün	glüün	rouler
2. r ne se trouve jamais au début d'un mot.	εan	gεan"	scorpion	ü	"gü	brûler
Voici le reste de l' alphabet :	gw	-gwë	caillou	üü	"bhüü	tarir
Lettres Exemple	in	"bin	fleur	υ	"tv	oreille
Traduction	iin	"iin	ou	υυ	"tvυ	sauce
Aa	ι	"wι	parler	-Wo 'dho -kɔ (Les tons)		
An	u	"gbu-	fort	très haut		"dhü arbre
Aan	kw	=kwaa	main gauche	haut		'kɔ maison
aɔ	ng ¹	gbeng	nuit	moyen		dë père
aɔn	oo	-zoo	chenille	bas		=zε termite
bh	ɔ	'pɔ	credit	très bas		-dho amour
dh	ɔn	"yɔn	huile	très haut + très bas		"klang- singe
ee	ɔɔn	=yɔɔn	sang	haut + très bas		'yënnng- soleil
ε	ö	pö	dire	moyen + très bas saa-		savon
εε	öö	töö	panier	bas + très bas		=göö- iroko
εn	u	"su	lune	moyen + très haut gεan"		scorpion
εεn	un	bun	tombeau	moyen + haut		kpuu' souche
ë	uun	=yuun	asticot			

Kwaa- "Kɔdivuaa -sɛ 'gü -wɔn

-Gblü =ya yën

-Gblü 'ö -da kwa -gɔ yö, -a -kwɛ "sɔɔdhu -naa =në 'ö -kwɛ ya- 'ka (2007). "Kɛɛ -gblü 'klɔɔ- =ya bhɔ kö -gblü =ya yën. Kö faan =ya 'go -gblü -bha. -A 'klɔɔ- 'ö bhɔ bha yö -mü =dhe kwaa- "dhasi -nu -yɛɛ =plɛ 'ö- kpö do 'dhö -kë dhöbelë -nu 'ka, 'ö 'ö -nu -gɔ -mɛ 'dhö -kë **Soro Giyɔngmë** 'ka 'ö do 'dhö -kë -fangsi "sɔɔdha -nu 'ka 'ö -bha -gɔmɛ 'dhö -kë **Gbagbö Lorang** 'ka bha, -kwaa "yuv -mü, =wa dhi wo 'ko -dhe. =Wa wo -ko 'wü 'koo -Buakɛɛ "kwi -a "su 'ö -kë zue 'ka bha, -a -dhekpɔɔyi -kaɔng -yaaga 'ka -Buakɛɛ =tɛdhɛng -ta. =Dhe 'ö go mü, 'yö 'wo buu "gblü =plɛ (2000) -gü mɛ =gban "yan "dhiü mü. Yö =në ka "yan 'dhö- -dhe -bha bha.

-Ziaanwo -dhe bha -waa -dhe zuë" waannudhe =tɛdhɛng. 'Wɔn bha- -dhe 'gü, mɛ "gblü -kaɔng "sɔɔdhu (50.000) -wo -gun -Buakɛɛ -dhe -yaan- -bha. "Kɛɛ =badhong -zuö -dhe 'kö bha, mɛ gblü -kaɔng =plɛ ö ga "sɔɔdhu (25000) =në 'wo kë -da mü.

Plesidang 'gbɛ -wo -gun -mü. -A -nu 'tɔ -mü :

'Fɔɔ Eyadema 'ö go Togo. **Tabo N Beki** 'ö go Aflikö di Sidö. **Yayi Boni** 'ö go Benen. **Tumani ture** 'ö go Mali. **'Blɛzö Kɔngpaore** 'ö go Buukina Faso.

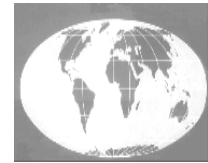
Ninoviera 'ö go Gine Bisao. =Ya 'go wo -zë -nu 'gü, plesidang 'dhe -nu 'wo -kë: **Abulayë 'Wadë** 'ö go Senegalö 'dhö, **Amadu Tandia** 'ö go Nizieɛ 'dhö, **'Diɔngnë 'Kufɔɔ** 'ö go Gana 'dhö, wo -zë woo- =minisi =në 'ö 'wo kë -nu bɔ kö -wo yö wo ziaandhö.

"Kpungtaadhɛ -wɔn

Sinua "sɛ 'gü

"Sɛ bha- 'gü, 'yö dha 'dhö ban 'yö "yi 'dhö pa -dedewo yaawo 'yö mɛ këng "sɔɔdhu (500) zë "su 'ö -kë zue 'ka -kwɛ ya- 'gü bha- 'gü. 'Mɛ -nu 'wo =dua -wo -gun, mɛ "milɔng =plɛ (2.00.000). Sinua -sɛ 'gü -mɛ -nu bha -a -kwɛ -kaɔng -yaaga ö ga =plɛ -naa =në kwɛɛ (32)

-wo -gun "milɔng këng "saaga ö -ko -yaaga waa- mɛ "saaga waa- mɛ këng "saaga (838.800.000). "Sɛ 'ö- 'gü -mɛ -nu 'wo 'gbɛ -dedewo "kpungtaa wo -mü

Buukina Faso

Dha 'ö ban "sɛ bha- 'gü 'pö kwɛɛ -yö -gun -ziisi. -A -kwɛ -kaɔng -yaaga -naa =nɛ (30) -a suu 'yii ban "dhü do. Mɛ "saaga =në -nu zë (8). Mɛ "gblü -kaɔng do ö ga -yiisiö

(14.000) =në -naa pë 'dhö =see. 'Mɛ 'ö- -nu -bha 'kö 'yaa- -nu -gɔ 'zü "yi pa -sü "gblüv "piü, -wo mɛ "gblü -yaaga (3000)

Mɛ =slɔɔ -pë -nu -wɔn

'Bannkö 'kpii- do -yö kwa -gɔ Kɔdivua yö 'ö mɛ ta kun kö -wo yë kë. 'Wëë- -da 'gü -kɔ 'ö "dhü bha -yö kë "milɔng "sɔɔdhu (5.000.000.) waa- kwɛɛ.

=mangzii 'ö -kë ɔɔdinatëë 'ka, 'wo 'sëedhe =draan- -ta bha, -a -kaɔng do ö ga do -nu Inivɛɛsite 'ö -Buakɛɛ -a -dhe kö -yö

kë =klang- -nu bha -a -nu -ta 'kun -pë 'ka. -Yö kë -kë "dhü "su 'ö -kë zue 'ka bha- 'gü

'Wən 'ö -gban -potaasü -wən -bha.

'Yən "yi

-A 'dhe 'ö yö -yö -dho 'në 'kpə -dhe -nu
"piü. =Ya kë =dhe 'në 'kpə -dhe -nu 'ka
'në 'kpə, 'ö dho 'ö yö 'ka "su "səodo
-bha, 'ka 'dho "yi nu 'në -dhe . -Ka
"yən doseng =në- -nu -a -dhe. -A -kë

"dhü -sü bha -yö faan -da 'në 'gü, 'ö "yua
'gbedhe bhə- -dhe taa =gblɛɛn.

'Wən 'ö -gban troo -nu -bha mε wəkə -nu 'gü

-Kə -wü 'koo =badhong

Zue -dhekpəyuiə -kaəng
=plɛ ö ga "saaga bha,
=badhong -yö -gun 'ka
Soro Giyöngmë -bha
"pɛɛn waa- **Gbagbö**
Loranng -bha 'dhö, -a -nu
=zinng 'gü. -A -zuö -gɛn
-mü =dhe -wa -kë "dhü
kö 'wo- -zən =dhe 'wa dhi

wo 'ko -dhe. 'Mε -nu 'wo
gun =badhong bha -a
-zuö -mε -mε -nu
"gbu- 'ka wo -mü Soro
Giyöngmë 'dhö, **Zeneralë**
filipë Manggu 'ö -kë
-Fanngi "sədha -nu
-gəmə 'ka -a 'dhö, -a -nu
'ka. 'Bii- =plɛ =në

Giyöngmë 'ö kë -a -da.
Manggu -bha "pɛɛn 'ka,
'bii- =plɛ =në 'ö 'wo kë-
-da 'pö; =ya kë "dhü kö
mε 'bha 'yii kë 'to- "gbu-
'ka. =Badhong bha -yö kë
-dhi mε =gban "pɛpɛ
-dhe.

"Yu -wən

-Məssiimi do =në 'ö gun sə "vedhe bho
(sə pase) sië.

Sə "vedhe -bho 'ka -pë 'dhe 'ö -kë kwi
-nu -bha 'ka, 'ö 'wo- -gban kurann
-bha bha, 'yö gun- -gə. -Məssiimi
bha -yö -gun sə 'ö- "pası bho bha, -a
"yɛ sië kö 'pë bha -yö də sië- "sə mü.

-Aga 'yö- -bha tiotioo (telefəngdhö) 'ö
gun- "səə 'tablë -ta mü bha, 'ö -ya "wı

-sü -bha. Ö -kə "pu 'kö- bho, 'ö- -da sə
"vedhe -bho 'ka -pë -ta bha, -ya kë- 'gü
=dhe tiotioo 'dhö,

-yaa 'sü -yaa =nəng ö "tv -bha.

Mε 'ka də bha 'mε bha =ya ö -de =piaa.

Mε 'gbɛ -dhe -wo 'pë -nu bha -a -nu
-bha =dhuəngdhe 'gü =dɛɛ.

Kimse Etiɛnë

Pë -Wlangda -sü

Kwaa- saanwo -së do =nɛ

-Pamɛbhame -wo pö -mε -nu -ka ka baa-, kaa- =dhətrəə 'sëedhe bha, -a =plɛ -naa =ya yö
"kpɛnng. -Wa -dhe 'pë nu "yua 'ka.

Pë "bin 'ö ya -a - ga -së 'ka .-A do -zë 'ka -dhe-ya -bha saaga. -A -nu mæ-

'Ka ka bo 'sëedhe ya- -wo pö -sü 'ka, 'wøn 'bha =ya kë ka -gə kö 'ka pö yi -dhe, -ka 'sëedhe kë kö 'ka bə. Yii- 'dresü -mü 08 BP 857 Abidian 08 'ka. Tel. 22.43.12.72. / 08 18 08 88 / 06

'Mε -nu 'ö 'wo 'sëedhe 'ö ya- -kë, wo -mü =Sai Zoziasü , "Dhəəgbö Zafe, =Kesı Məyan Dhifəngsü, Valangten Vidrinö waa- Edhena Pedhekwalösökaya 'ö- -nu =gban =ple 'wo go